

Tom-Harald Sollid

Deres ref.

Vår ref.
13/2489-10 623.3/JAST

Dato:
Oslo, 27.01.2014

Høring - Strategien for ansvarlig investeringspraksis i Statens pensjonsfond utland

Landsorganisasjonen i Norge viser til departementets høringsbrev av 29.11.2013 angående ovennevnte. Det er uheldig med en så kort høring som 8 uker.

LO vil sterkt advare mot å følge Strategirådets institusjonelle forslag om å delegere beslutninger om utelukkelse og observasjon av mulig uetiske selskaper fra Finansdepartementet til Norges Bank, og samtidig legge ned Etikkrådet.

LO kan vanskelig se at det er mulig å utarbeide tilstrekkelig presise retningslinjer for utelukkelse av selskaper som gjør politiske overveielser overflødige. Å beholde beslutningsansvaret i Finansdepartementet vil også bidra til operativ kompetanse i departementet som uansett er nødvendig for å styre et område som blir stadig viktigere.

At ansvarlige investeringer som relativt nytt område blir stadig viktigere, er også en grunn til å ikke begrense antallet norske kompetansemiljøer. Etter LOs syn må derfor Etikkrådet bestå som rådgivende organ med egen ekspertise uavhengig både av Norges Bank og Finansdepartementet.

LO frykter at disse forslagene vil føre til en mindre offensiv og profesjonell ansvarlig investeringspraksis for Statens pensjonsfonds forvaltning enn det som er nødvendig. Vi er også bekymret for at de kan føre til redusert åpenhet om fondets praksis og svekke fondets legitimitet og oppslutning.

LO mener videre det er nødvendig med en nærmere vurdering av behovet for økt åpenhet knyttet til ansvarlig investeringspraksis i Statens pensjonsfond utland, og viser i den forbindelse til vedlagte høringssvar fra Fellesforbundet.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Trude Tinnlund
(sign.)

Jan-Erik Støstad
(sign.)

Vedlegg: Fellesforbundets høringssvar av 08.01.2014

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Fra: Atle Hoie [mailto:Atle.Hoie@fellesforbundet.no]

Sendt: 8. januar 2014 11:12

Til: LO Postkasse LO

Emne: Svar på høring - Ansvarlig investeringspraksis i Statens Pensjonsfond Utland

Landsorganisasjonen i Norge

Youngsgt 11

0181 OSLO

Svar på høring - Ansvarlig investeringspraksis i Statens Pensjonsfond Utland

Fellesforbundet er på vesentlige punkter uenige i hovedrapporten fra Strategirådet 2013, som legger premissene for høringen fra Finansdepartementet, og vil derfor forsøke å argumentere for en annen innfallsvinkel. Uenigheten dreier seg i hovedsak om den praktiske forvaltningen, og ikke de teoretiske modellene som legges til grunn for forvaltningen.

Først velger vi å fokusere på det som etter vår oppfatning er en politisk misforståelse. Strategirådet slår fast at fondet ikke er et instrument i utenrikspolitikken. Det er også den offisielle oppfatningen til regjeringen. Men med etiske retningslinjer som underbygger utenrikspolitikken menneskerettighetsfokus, så er fondet opplagt et utenrikspolitisk instrument. Ved ikke å anerkjenne fondets rolle som en del av norsk utenrikspolitikk, undergraves viljen til å etterleve kriteriene i de etiske retningslinjene. Det dannes også grunnlag for et unødvendig og ofte kontraproduktivt hemmelighold i forvaltningen av fondet, særlig den aktive forvaltningen.. Fellesforbundet er enig i at Pensjonsfondet ikke skal være et instrument for kortsiktige innfall i utenrikspolitikken, men skal det ha noe poeng å ha etiske retningslinjer, så må det også anerkjennes at fondet skal bruke sin makt til å oppfylle de etiske retningslinjene, ikke bare i egen forvaltning, men også på globalt nivå. Gjennom fastsettelse av etiske retningslinjer som det er bred politisk enighet om i Norge, skal fondet bidra gjennom aktiv forvaltning til å utbre forståelsen for at man på globalt nivå må anerkjenne disse retningslinjene og gjennom sin økonomiske makt bidra til at investeringer i uetisk virksomhet ikke blir lønnsom.

Strategirådet er tilhenger av åpenhet i forvaltningen, men setter sterke begrensninger når det gjelder selskapskontakt og prosesser i Etikkrådet som kan lede fram til utelukkelse. Her er Fellesforbundet sterkt uenig. Skal etiske retningslinjer ha noen hensikt i forhold til delmålet om å redusere uetisk næringsvirksomhet i verden, så må det betraktelig mer åpenhet til i forvaltningen. Fellesforbundet har to saker til vurdering i forhold til de etiske retningslinjene til Statens Pensjonsfond Utland. En sak mot det sveitsiske næringsmiddelkonsernet Nestlé for NBIM og Finansdepartementet i 2009 og en sak mot det meksikanske gruvekonsernet Grupo Mexico for Etikkrådet i 2010. I begge tilfeller har Fellesforbundet sammen med sine internasjonale kontakter brukt mye ressurser til å sette sammen klagen og i begge tilfellene får vi ingen informasjon om prosessene. Et standardsvar er som følger (fra saken mot Nestlé)". Vår dialog med enkeltelskaper i porteføljen er fortrolig og bilateral, og vi har ingen offentlig kommunikasjon om denne dialogen."

På denne måten er vi som klager og våre kontakter, som sitter med mye informasjon som Pensjonsfondet trenger i sine eventuelle undersøkelser, satt utenfor enhver prosess før den noen gang har begynt. Det betyr at det angjeldende konsern har hele banen for seg selv når det gjelder å tilbakevise påstander og overbevise Pensjonsfondet om at klagen er fabrikkerte eller feil. I seg selv er dette en uverdigg prosess som totalt undergraver rollen til de etiske retningslinjene. Som klager får vi ikke en gang informasjon om hvorvidt en sak er i prosess, om den er lagt i en skuff eller om det har blitt noen resultater. Dersom Pensjonsfondet har noe ønske om å bidra til en bedre verden (hvilket må være bakgrunnen for etiske retningslinjer), så gjør de gjennom slike prosesser sitt beste for ikke å følge det opp. Når Strategirådet er redde for åpenhet og nærmest insinuerer at en slik åpenhet kan påvirke andre investorer, så må jo

spørsmålet bli om ikke det er poenget med etiske retningslinjer og aktiv forvaltning? Om vi ikke ønsker at også andre investorer skal bidra til at Pensjonsfondets etiske retningslinjer får videre utbredelse, hva har vi dem da for?

Etter henholdsvis fire og fem år vet vi fortsatt ikke om sakene mot Nestlé og Grupo Mexico er til behandling i Pensjonsfondet. I mellomtiden har både Nestlé og Grupo Mexico, særlig sistnevnte, ufortrødent fortsatt å bryte mot de etiske retningslinjene til Pensjonsfondet. Grupo Mexico har vært skyldig i en utrolig røre av korrupsjon, drap, bruk av hæren i Mexico og korrupsjonsliknende nær kontakt med de to tidligere presidentene i landet for å fjerne det uavhengige gruvearbeiderforbundet, og vi vet fortsatt ikke etter fire år om Etikkrådet har foretatt seg noe overfor konsernet. Når vi vet hvordan konsernet har brukt sin eksklusive tilgang til meksikanske myndigheter i prosessen mot gruvearbeiderne, så er det utenkelig at Pensjonsfondet skal kunne overprøve konsernets påstander uten at de har kontinuerlig kontakt med klager og deres partnere. Derfor må et minstekrav være at klager får tilgang på nødvendig oppfølging og blir brukt i prosessene.

Fellesforbundet har forståelse for at ikke alle prosesser kan være åpne i sin helhet i offentligheten og at børssensitiv informasjon kan gjøre det vanskelig å kommentere alt i pressen, men det får være grenser for unnlattelse overfor den globale kapitalen.

Strategirådet viser til en rekke rapporter om forholdet mellom åpenhet og resultater. Men hvordan har man målt det når ingen får tilgang til informasjon om prosessene før en endelig konklusjon er fattet, hvilket kan ta mange år? Og hvem skal kunne etterprøve slike rapporter dersom informasjonen er eksklusiv for Pensjonsfondets egne ansatte og ingen kontrollinstans får tilgang til å etterprøve konklusjonene?

Fellesforbundet er ellers enig i at det kan være fordeler med å ha tettere kontakt mellom de instanser i forvaltningen som jobber med de etiske retningslinjene og den aktive forvaltningen. Vi er imidlertid skeptisk til at alt skal samles under en paraply, men er enig i at det ikke må finnes vanntette skott mellom instansene. Det er naturligvis viktig at om Etikkrådet har jobbet med en sak som overføres til NBIM, så må det arbeidet som Etikkrådet har gjort følge med. Det bør naturligvis også være kontinuerlig kontakt mellom instansene for å teste avstemme tolkinger og vurderinger av saker. Dette kan utmerket godt gjøres uten å kastrere Etikkrådet gjennom å overføre beslutningen om utelukkelse til Norges Bank.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Dag Odnes
(sign.)

Atle Høie
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.